

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/520/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6609204370
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6609204370.4

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v právnej veci navrhovateľa B. B., bytom V. A., I. XX/XX, právne zastúpeného JUDr. Andreou Legényovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Veľký Krtíš, Komenského 3, proti odporcovi B.. O. W. nar. XX.XX.XXXX, bývalému správcovi konkurznej podstaty úpadcu ZTS KOMERC, a. s., Slovenská Ľupča č. 549, o náhradu škody a zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 5C/8/2012-163 zo dňa 25. 04. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorý sa návrhom zo dňa 11.12.2007 (upravený podaním zo dňa 04. 12. 2008) domáhal náhrady škody a zaplatenia nemajetkovej ujmy z dôvodu, že odporca podal na navrhovateľa trestné oznámenie zo spáchania trestného činu sprenevery v čase, keď navrhovateľ vykonával funkciu správcu konkurznej podstaty, na základe čoho došlo zo strany polície k zadržaniu návesu navrhovateľa, ktorý používal na výkon podnikateľskej činnosti a týmto mu bolo zmarené vykonávanie podnikateľskej činnosti v odbore cestná nákladná doprava. Týmto konaním mu podľa navrhovateľa odporca spôsobil škodu, ktorú navrhovateľ denne vyčíslil vo výške 255,60 €, nakoľko práve táto suma mu bola hrazená prepravcom - špeditérskymi firmami, keď kamión s návesom stojí a nevykonáva činnosť, z dôvodu zavinenia špeditárskej firmy. O trestnom stíhaní sa dozvedeli jeho obchodní partneri a títo nemali záujem na pokračovaní obchodného vzťahu s navrhovateľom. Žiadal, aby mu okresný súd priznal voči odporcovi nárok na náhradu škody vo výške 66.387,84 eur a nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 66.387,84 eur, pretože bola znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v očiach spoluobčanov, obchodných partnerov a príbuzných.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „opodstatnenosť uplatneného nároku žalobca opiera práve o uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši o oslobodení žalovaného spod obžaloby, teda bolo zamietnuté odvolanie prokurátora proti rozsudku Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, ktorým tento súd oslobodil žalobcu spod obžaloby pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona“. Keďže rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši 1T/124/99 nadobudol právoplatnosť 09.10.2002, potom navrhovateľ mohol podľa okresného súdu svoje právo či už na náhradu škody, resp. i náhradu nemajetkovej ujmy uplatniť už dňa 10.10.2002. Navrhovateľ si svoj nárok uplatnil na súde až dňa 11.12.2007, potom oba nároky navrhovateľa uplatnené v tomto konaní sú premlčané, pretože „jeho nárok na uplatnenie náhrady škody voči odporcovi zanikol v subjektívnej premlčacej lehote, ktorá uplynula 09. 10. 2004 a nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty dňa 09. 10. 2005“. Vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania zo strany odporcu návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko tento sa uvedenej náhrady vzdal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.) odvolanie navrhovateľ. Nestotožnil sa s právnym názorom prvostupňového súdu a trval na tom, že odporca je priamo zodpovedný za podanie trestného oznámenia zo spáchania trestného činu sprenevery na jeho osobu a práve v dôsledku podania trestného oznámenia došlo následne zo strany polície k zadržaniu jeho návesu, ktorý používal pri výkone svojej podnikateľskej činnosti a práve týmto podaním trestného oznámenia a zadržaním návesu mu bolo zmarené vykonávať podnikateľskú činnosť v obore cestná a nákladná doprava. Týmto správaním, resp. konaním odporcu mu bola spôsobená škoda, ktorú denne vyčíslil vo výške 255,60 € z titulu, že táto suma je hradená prepravcom špeditérskymi firmami, keď kamión s návesom stojí a nevykonáva činnosť vinou špeditérskej firmy. Navrhovateľ bol nútený prerušiť podnikateľskú činnosť dňa 28. 02. 2005 práve preto, že náves, ktorý používal pri výkone svojej činnosti bol zadržaný, nemohol ho používať, neskôr bol vyradený z evidencie Okresného dopravného inšpektorátu vo Veľkom Krtíši. Práve z dôvodu podania tohto trestného oznámenia došlo k vzneseniu obvinenia o začatí jeho trestného stíhania, ktorá skutočnosť výrazne ovplyvnila nielen správanie sa spoluobčanov, ale dozvedeli sa o tejto skutočnosti aj jeho obchodní partneri, ktorí už nemali záujem na pokračovaní spolupráce. Tento stav teda podľa navrhovateľa priamo zapríčinil odporca ako správca konkurznej podstaty. Navrhovateľa sa preto nestotožnil s akceptovanou námietkou premlčania zo strany odporcu, pričom navrhovateľ vo veci konal aj podaním žalôb v konaniach vedených pod č. k. 50Cb/64/2004 a 12C/91/2007, preto nemohlo dôjsť k premlčaniu jeho nároku. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že ako správca konkurznej podstaty úpadcu ZTS KOMERC, a. s., sa snažil ústretovým spôsobom vysporiadať záležitosť s navrhovateľom a až následne po dotaze na Obecný úrad Dolná Strehová a po informácii od navrhovateľa zistil, že predmetný náves už pred rokom 2002 bol nepojazdný a odstavený na pozemku otca navrhovateľa. Nie je preto pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že z dôvodu zadržania návesu bol nútený prerušiť svoju podnikateľskú činnosť. Pokiaľ ide o iné konania, ktoré prebiehali na okresnom súde predtým, ako navrhovateľ podal súčasný žalobný návrh, tieto boli zastavené v dôsledku späťvzatia návrhu samotným navrhovateľom, a preto nemohlo dôjsť počas tohto konania k spočívaniu premlčacej lehoty. Stotožnil sa preto s právnym záverom okresného súdu a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie navrhovateľa viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O. s. p. zrušil a vec mu vrátil podľa § 221 ods. 2 O. s. p. na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov :

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Okresný súd návrh navrhovateľa zamietol s poukazom na dôvodne vznesenú námietku premlčania odporcom, preto odvolací súd zameral preskúmanie veci na okolnosť, či predmetné vznesenie námietky premlčania je dôvodné, pretože dôvodným uplatnením námietky premlčania na súde prestáva byť subjektívne právo vynútiteľné. Podľa platného právneho stavu súd nemá možnosť premlčanie práva odpustiť, ba práve naopak, premlčané právo veriteľovi nemôže veriteľovi priznať.

Premlčanie možno považovať za všeobecný právny inštitút, ktorý sa uplatňuje pri všetkých subjektívnych občianskych právach uplatnených v Občianskom zákonníku, ale aj v iných právnych predpisoch, okrem tých, ktoré buď nepremlčujú vôbec, alebo ktoré sa premlčujú v prípadoch výslovne ustanovených v zákone, alebo ktoré zanikajú uplynutím doby. Funkciou premlčania je práve uľahčiť obranu povinného subjektu proti právam, ktoré trvali dlho, a preto často možno predpokladať, že už zanikli.

Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna (ods. 1 § 106 OZ) a objektívna (v ods. 2 § 106 OZ). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na seba nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť.

Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný primárny subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek, a to :

a) kedy sa poškodený dozvie o škode; vyžaduje sa preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode (ujme) určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť (vyčíslieť) v žalobnom návrhu na súde. Okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí kryť s okamihom škodnej udalosti, či s protiprávnym konaním,

b) kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, za škodu bude obvykle zodpovedať priamo škodca, ktorý ju spôsobil.

Objektívna premlčacia doba (trojročná i desaťročná) začne plynúť od okamihu škodnej udalosti. Túto objektívnu premlčaciu dobu nemožno prekročiť, hoci by boli ešte podmienky pre plynutie subjektívnej premlčacej doby.

Ak teda odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynú dva roky a škodca namieta premlčanie, potom je právo premlčané. Z hľadiska premlčania nemožno považovať nároky na náhradu škôd vznikajúcich a narastajúcich pokračujúcim porušovaním tej istej právnej povinnosti za jediný nedeliteľný nárok na náhradu škody, ktorý by vznikol až po skončení porušovaní právnej povinnosti alebo po dovŕšení celkovej škody, ale za samostatné nároky, na uplatnenie ktorých začína plynúť premlčacia doba, akonáhle sa poškodený o vzniknutých škodách dozvedel.

Pokiaľ ide o právo na ochranu osobnosti občana podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako právo rýdzo osobnej povahy, uvedené právo sa nepremičuje, premlčuje sa však právo na náhradu škody spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti (§ 16 Občianskeho zákonníka), pretože ide o majetkové právo. Aj v tomto prípade sa premlčacia doba riadi ust. § 106 Občianskeho zákonníka.

Všeobecná trojročná premlčacia lehota plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tým je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej lehoty od slova „mohlo“, a nie od slova „mohol“. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle od subjektívnej okolnosti, teda, či oprávnený vedel alebo nevedel o svojom práve. Na plynutie objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 OZ nemá vplyv subjektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 1 OZ. Nesprávny by bol teda taký názor, že objektívna premlčacia doba (§ 106 ods. 2 OZ) sa predlžuje o subjektívnu premlčaciu dobu (§ 106 ods. 1 OZ), ak začiatok subjektívnej premlčacej doby spadá ešte do plynutia objektívnej premlčacej doby (napr. ak sa poškodený o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá dozvie pred skončením objektívnej premlčacej doby). V danej veci odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že prvostupňový súd posúdil vznesenú námietku premlčania odporcom v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka spolu s ust. § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol : „Opodstatnenosť uplatneného nároku žalobca opiera práve o uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši o oslobodení žalovaného spod obžaloby, teda bolo zamietnuté odvolanie prokurátora proti rozsudku Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, ktorým tento súd oslobodil žalobcu spod obžaloby pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona. Rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši 1T/124/99 tak nadobudol právoplatnosť 09.10.2002, teda už 10.10.2002 sa mohol žalobca domáhať voči žalovanému náhrady škody“.

Odvolací súd sa s uvedeným právnym záverom okresného súdu nemôže stotožniť, nakoľko je v úplnom rozpore s tvrdeniami navrhovateľa, ktorý opodstatnenosť svojho uplatneného nároku neodvodzoval od skutočnosti, že bol v rámci trestného konania spod obžaloby oslobodený, teda, nenamieta, že v dôsledku správania sa odporcu bol nedôvodne trestne stíhaný, resp., že by bolo voči nemu nedôvodne a protizákonne vedené trestné stíhanie. Uvedené právne závery nie je možné z tvrdení navrhovateľa vyvodiť, ak tento opakovane tvrdil, že či už škoda, resp. nemajetková ujma mu bola spôsobená konaním samotného odporcu tým, že na neho podal trestné oznámenie ako správca konkurznej podstaty pri výkone svojej funkcie, v dôsledku čoho došlo zo strany polície k zadržaniu jeho návesu, ktorý používal na výkon svojej podnikateľskej činnosti a týmto mu bolo zmarené vykonávanie podnikateľskej činnosti v odbore cestná nákladná doprava. Namieta predovšetkým nedôvodnosť podania trestného oznámenia odporcom, a nie následné nedôvodné vedenie trestného stíhania voči jeho osobe. Taktiež konštatoval, že práve konaním odporcu ako správcu konkurznej podstaty, ktorý podal na neho podnet na začatie trestného stíhania, došlo k ukončeniu jeho podnikateľskej činnosti, nakoľko sa o tom dozvedeli jeho obchodní partneri a títo nemali záujem na pokračovaní obchodného vzťahu s navrhovateľom, čím bola znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v očiach spoluobčanov, obchodných partnerov, ale i príbuzných.

Ak teda okresný súd pri vznesení námietky odporcom posudzoval túto námietku premlčania v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, a to ust. § 101 v spojení s ust. § 106 ods. 1, 2 OZ, postupoval vecne správne, avšak nedôsledne posúdil začiatok plynutia premlčacej lehoty, ak vychádzal z úplne iných skutkových okolností, než ktoré tvrdil samotný navrhovateľ.

Navrhovateľ si svoj nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy neuplatňoval v dôsledku začatia a vedenia trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, ale konaním odporcu ako správcu konkurznej podstaty, ktorý v rámci výkonu svojej funkcie podal trestné oznámenie na navrhovateľa, v dôsledku čoho mu vznikla škoda.

Úlohou prvostupňového súdu bude preto opätovne posúdiť vznesenú námietku premlčania odporcom a najmä posúdiť, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, resp, či v danom prípade nedošlo k uplynutiu objektívnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť od okamihu škodnej udalosti. Uvedenými skutočnosťami sa prvostupňový súd vôbec nezaoberal, ak počiatok plynutia či už subjektívnej alebo objektívnej lehoty ustálil okamihom právoplatnosti rozsudkom Okresného súdu vo Veľkom Krtíši sp. zn. 1T 124/99, resp. nadobudnutím jeho právoplatnosti. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, na základe akých skutočností prvostupňový súd vychádzal, akými úvahami sa pri tomto právnom závere riadil, navyiac, odôvodnenie rozsudku okresného súdu v tejto časti ohľadne počiatku plynutia premlčacej lehoty neobsahuje žiadne hodnotiace úvahy, či myšlienkové postupy okresného súdu, na základe ktorých dospel okresný súd k záveru, že počiatkom plynutia premlčacej, či už objektívnej alebo subjektívnej lehoty je práve nadobudnutie právoplatnosti rozsudku Okresného súdu vo Veľkom Krtíši sp. zn. 1T 124/99, preto vydanie rozhodnutia neobsahujúceho dostatočné odôvodnenie možno považovať za odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Nedostatok týchto dôvodov zároveň robí rozhodnutie v inštančnom postupe nepreskúmateľným pre jeho neurčitost.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutia súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne rozhodnutie a náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

Aj vzhľadom na tieto skutočnosti neostávalo odvolaciemu súdu iné, len napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť aj podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Len v prípade, ak okresný súd dôjde k záveru, že námietka premlčania vznesená odporcom nebola dôvodná, posúdi, či v prejednávacom prípade boli naplnené (kumulatívne) predpoklady pre vznik zodpovednosti odporcu. K uvedenému odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľ svoj nárok uplatňuje ako náhradu škody, resp. náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku konania odporcu ako správcu konkurznej podstaty, ktorý musí svoje povinnosti plniť nielen riadne, ale aj s odbornou starostlivosťou (zák. č. 328/1991 Zb. účinný v čase, kedy malo podľa tvrdenia navrhovateľa dôjsť ku škode.) Len nedokonalé, nekvalitné, prípadne oneskorené plnenie práv a povinností správcu konkurznej podstaty môže byť sankcionované či už tým, že mu bude uložená poriadková pokuta, prípadne môže byť zbavený funkcie správcu, resp. zodpovedá za škodu, ktorá vznikla porušením jeho povinností buď účastníkom konkurzného konania alebo tretím osobám. Túto zodpovednosť správcu konkurznej podstaty za spôsobenú škodu treba posudzovať v zmysle ust. § 420 Občianskeho zákonníka a nie ako prípad osobitnej zodpovednosti.

Na záver odvolací súd uvádza, že nemohol pri svojom rozhodovaní vychádzať zo skutočností, ktorými sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal bez toho, aby účastníkovi konania umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými. Aj na základe zachovania zásady dvojinstančnosti súdneho konania preto odvolací súd bol nútený rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, potom v novom rozhodnutí okresný súd rozhodne aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.